

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»***

Спеціальність: **D3 Менеджмент**

Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітня програма: **Менеджмент**

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Економічна теорія
Шифр та назва спеціальності	D3 Менеджмент
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредита/120 год Лекції : 34 Семінарські заняття: 16 Самостійна робота студентів: 70
Терміни вивчення дисципліни	1 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	

Анотація курсу. Дисципліна «Економічна теорія» формує у студентів базові знання про закономірності функціонування економічних систем, механізми ринкової взаємодії, роль держави в економіці, а також основи економічного мислення. Курс є фундаментом для подальшого вивчення прикладних економічних дисциплін (мікро- та макроекономіки, фінансів, обліку, менеджменту тощо). Особлива увага приділяється поєднанню теоретичних положень з практикою сучасного підприємництва та управління.

Предметом вивчення дисципліни «Економічна теорія» є економічні відносини, що виникають у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання благ, а також механізми функціонування економіки на мікро- та макрорівнях.

Метою курсу «Економічна теорія» є формування у студентів економічного мислення, розуміння основних понять і закономірностей економіки, здатності аналізувати економічні явища та застосовувати отримані знання для обґрунтування управлінських рішень

- Завдання дисципліни «Економічна теорія»:**
- ~ ознайомити студентів з базовими категоріями, законами та принципами економічної теорії;
 - ~ сформулювати уявлення про структуру та механізми функціонування ринкової економіки;
 - ~ розкрити сутність макроекономічних процесів і роль держави в їх регулюванні;
 - ~ сприяти розвитку навичок аналізу економічної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень;
 - ~ підготувати підґрунтя для вивчення прикладних економічних дисциплін..

Пререквізити навчальної дисципліни. Дисципліна «Економічна теорія» не передбачає спеціальних академічних пререквізитів і базується на знаннях, сформованих у межах загальної середньої освіти. Основу становлять уявлення про суспільні процеси, базові економічні категорії, елементи громадянської освіти, а також навички логічного мислення та аналізу, необхідні для розуміння закономірностей функціонування економіки.

Постреквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни забезпечує теоретичне підґрунтя для опанування подальших курсів, таких як мікроекономіка, макроекономіка, фінанси, гроші та кредит, економіка підприємства, облік і аудит, інвестування, основи управління бізнесом, стратегічне управління підприємством. Знання, отримані під час курсу, є базовими для засвоєння прикладних економічних і управлінських дисциплін.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Менеджмент» а саме:

Програмні компетентності

Загальні компетентності	ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Результати навчання	РН3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства РН 12 Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування підприємства та його бізнесу

Зміст навчальної дисципліни «Економічна теорія»

№	Назва теми	к-ть годин, з них			Методи	
		л	пр	сам. роб.	навчання	оцінювання
Змістовний Модуль 1. Загальні засади економічного розвитку суспільства						
1.	Економічна теорія як наука: предмет, методи та функції	2	1	4	Проблемна мінілекція, діалог, пояснення через сучасні приклади	Онлайн-тест, експрес-опитування
2	Економічні потреби, економічні інтереси	2	1	4	Обговорення понять потреби, інтереси, блага, мотив	Економічні потреби, економічні інтереси
3.	Власність як основа економічних відносин і систем	4		6	Аналітична бесіда, обговорення кейсів, візуалізація понять	Письмове запитання з міркуванням, короткий кейс-аналіз
4.	Процес суспільного виробництва та його форми	2	2	6	Моделювання процесів кругообігу, розв'язання практичних завдань	Розрахункова вправа, усна презентація пояснення
5.	Гроші та грошові системи	2	2	6	Інтерактивна лекція, демонстрація еволюції грошей, робота з відеоматеріалом	Тестування з вибором варіантів, коментування прикладу з практики
Змістовний Модуль 2. Ринкова економіка: структура і механізм функціонування						
6.	Ринковий механізм: взаємодія попиту і пропозиції	2	2	6	Графічне моделювання, обговорення поведінки ринку, вправи на побудову кривих	Побудова графіка, аналіз прикладу з практики
7	Конкуренція і монополія в ринковій економіці	2		4	Розгляд поняття конкуренція, їх видів, ознак та особливостей	Розв'язання задач та проблемних питань
8	Інфраструктура ринку	4		6	Значення інфраструктури в ринковій економіці	Тестування з вибором варіантів
Змістовний Модуль 3. Мікроекономіка та макроекономіка. Роль держави в регулюванні економіки						
9	Витрати виробництва та формування прибутку підприємства	2	2	4	Розв'язання економічних ситуацій, порівняння витрат у короткостроковому періоді	Задача з поясненням логіки розрахунку, письмове тест-запитання
10.	Підприємництво і підприємство. Кругообіг та оборот капіталу	2	2	6	Характеристика підприємств, Поняття підприємства, рух капіталу, його форми	Тестування з вибором варіантів та розв'язання задач
11.	Сукупні показники економіки: вимірювання національного виробництва	2	2	6	Розбір структури ВВП, робота з офіційною статистикою	Обчислення за формулою, вибір правильної відповіді у тесті
12.	Економічна нестабільність: кризи, інфляція та безробіття	4	2	6	Аналіз історичних прикладів, дискусія на основі фактів	Тест із ситуаційними запитаннями, аналітичний коментар
13.	Зовнішньоекономічна політика держави в умовах глобалізації	4		6	Інфографіка, аналіз даних міжнародної торгівлі, порівняння політик	Тест із вибором та короткою аргументацією, письмовий підсумок
	Разом за ОК	34	16	70		

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Економічна теорія» включає опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань та підготовку до практичних і контрольних заходів. Основна увага приділяється засвоєнню економічних понять, аналізу графіків, розв'язанню економічних задач, вивченню прикладів функціонування ринку, державної економічної політики, а також систематизації знань для підсумкового контролю.

Здобувач освіти опрацьовує рекомендовані джерела за темами курсу, готує письмові міні-есе, аналітичні таблиці, відповіді на контрольні запитання, виконує тестові завдання, готує презентації та схеми. Самостійна робота передбачає розв'язання типових ситуацій, що імітують реальні економічні процеси на мікро- та макрорівні, а також підготовку до модульного контролю знань та підсумкового іспиту.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти з навчальної дисципліни «Економічна теорія» здійснюється у формі **поточного та підсумкового (семестрового)** контролю.

Поточний контроль проводиться під час лекційних, практичних та семінарських занять з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу, сформованості практичних навичок, уміння застосовувати знання у змодельованих та реальних ситуаціях підприємницької діяльності. Поточний контроль також сприяє стимулюванню навчально-пізнавальної активності здобувачів освіти, формуванню мотивації до навчання, розвитку самостійності та відповідальності.

Форми участі здобувачів освіти, що підлягають поточному контролю

Контроль поточної успішності здобувачів освіти з дисципліни «Економічна теорія» формується як інтегрована система щотижневого оцінювання різних форм залучення студента до навчального процесу. Вони мають на меті забезпечити зворотний зв'язок, стимулювати активну участь і заохочувати аналітичне мислення.

Контролю підлягають такі форми освітньої діяльності здобувачів:

1. Перш за все — активна участь у практичних заняттях, що передбачає готовність до обговорення теоретичних положень і виконання завдань прикладного характеру. Контроль здійснюється шляхом усного опитування, перевірки логіки розрахунків, коментування економічних графіків, участі в дискусіях та коротких усних поясненнях.
2. Тестові форми контролю реалізуються через виконання мікротестів на визначення понять, порівняльні завдання, ситуаційні тести з вибором правильної відповіді або коментарем. Такі методи застосовуються під час завершення тем, а також у межах контрольних точок (модульного тестування).
3. Розрахункові завдання передбачають самостійне виконання типових економічних розрахунків, зокрема побудову кривих попиту і пропозиції, обчислення ВВП, розрахунок витрат, прибутку, рівня інфляції, тощо. Контроль здійснюється через перевірку точності та обґрунтованості виконаних дій.
4. Аналітичні завдання та кейси перевіряються шляхом аналізу письмових відповідей, у яких здобувач пояснює економічну ситуацію, порівнює альтернативні рішення, моделює наслідки змін зовнішніх умов. Враховується логіка міркування, правильність використання термінів, наявність аргументованих висновків.

5. Презентації або міні-виступи з окремих тем передбачають усний захист короткого індивідуального або групового завдання з використанням графіків, схем чи прикладів. Контроль передбачає оцінку структури викладу, чіткості формулювань та здатності до інтеграції теорії з прикладом.
6. Письмова рефлексія або аналітична мапа застосовується як форма перевірки сформованості особистого розуміння теми. Контроль здійснюється через аналіз логіки викладення, рівня узагальнення та глибини аргументації.
7. Таким чином, методи поточного контролю безпосередньо відповідають методам оцінювання, вказаним у змістовому модулі: тести, графіки, кейси, обчислення, письмові й усні коментарі, презентації, що дозволяє забезпечити цілісність і послідовність оцінювання навчальних досягнень.

Методи поточного контролю в межах навчальної дисципліни «Економічна теорія» передбачають різнопланове оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти, яке здійснюється протягом усього семестру. До них належать:

- ~ виконання аналітичних завдань із коментуванням результатів;
- ~ інтерпретація економічних графіків і моделей за заданими ситуаціями;
- ~ короткі письмові пояснення до розрахункових дій;
- ~ участь у навчальному моделюванні та аналізі кейсів;
- ~ формування узагальнюючих таблиць, схем і логічних карт понять;
- ~ тематичні міні-есе з елементами аргументації та оцінки;
- ~ робота з тестовими блоками різного типу (включаючи завдання з відкритою відповіддю);
- ~ експрес-перевірка знань на основі поточних прикладів із практики.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Економічна теорія»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань) (18-20 балів);
 - оцінка «добре» ставиться за виконання 80% усіх завдань (16-17 балів);
 - оцінка «добре» ставиться за виконання 70% усіх завдань (14-15 балів);
 - оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань (12-13 балів);
 - оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань (10-11 балів);
 - оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 % (менше 10 балів).
- Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Підсумковий контроль за результатами вивчення дисципліни реалізується у формі заліку та передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума балів за змістовими модулями. Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді заліку.

Система оцінювання та вимоги.

Теми	поточний контроль знань													Модульна контрольна робота	залік	Загальна кількість балів
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13			
Робота на семінарському занятті	1	2	1	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	20	20	100
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

Оцінювання додаткових (індивідуальних) форм навчальної активності

До індивідуальних (додаткових) видів навчальної діяльності належить участь здобувачів освіти у заходах наукового спрямування, таких як студентські конференції, наукові гуртки, проблемні групи, підготовка публікацій, участь у фахових олімпіадах, конкурсах та інших ініціативах, що виходять за межі обов'язкових завдань, передбачених робочою програмою дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали активну участь у науково-дослідній роботі або виконували індивідуальні завдання з підвищеним рівнем складності, можуть нараховуватися заохочувальні (бонусні) бали з відповідної освітньої компоненти.

Також підставою для нарахування таких балів може бути послідовне виконання студентом усіх освітніх обов'язків: відвідування лекцій і практичних занять без пропусків, наявність повного конспекту лекцій, систематична робота з додатковими джерелами, активна участь у консультаціях, успішне виконання та захист індивідуальних робіт тощо.

Нараховані заохочувальні бали враховуються при визначенні загального рейтингу здобувача освіти у заліково-екзаменаційній відомості і можуть бути автоматично додані до семестрової оцінки за відповідну дисципліну.

Заохочувальні бали мають факультативний характер, не є обов'язковими, не входять до основної таблиці оцінювання та не є частиною регламентованої системи підсумкового контролю. Один і той самий захід може бути підставою для нарахування таких балів лише за однією освітньою компонентою, яка відповідає змісту здійсненої активності.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Економічна теорія» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Економічна теорія» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

1. Економічна теорія [Електронний ресурс]: навчальний посібник для самостійної роботи студентів / М. А. Машенко, М. С. Бріль, О. М. Кліменко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доц. М. А. Машенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 266 с
2. Економічна теорія: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. І. Фролов, О. Ю. Александрова. – Харків: УкрДУЗТ, 2019. – 163 с.
3. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 200 с.
4. Кокарев І. В. Основи економічної теорії : навч. посібник / І. В. Кокарев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с
5. Ревак І.О., Кіржецький Ю.І., Кіржецька М.С., Мельник С.І. Основи економічної теорії. Навчальний посібник. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. – 191с
6. Економічна теорія / За ред. Захожая В.Б.. - К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2016, 520с.
7. Економічна теорія: Політична економія: Підручник 2-е вид. / За ред.В.Д.Базилевича // К.: Знання - Прес, 2012, 615с.
8. Мочерний С.В. Економічна теорія: Підруч. / С.В. Мочерний, М.В. Довбенко. – К.: Академія, 2011., 856с.
9. Федун І. Л. Основи економічної теорії : навчальний посібник / [І. Л. Федун, В. Г. Чепінога, Р. П. Смоленюк; за ред. І. Л. Федуна]. – [видання 2-е, доп. і перероб.]. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2016. – 256 с.

10. Яворська Ж.Б. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни «Основи економічної теорії». Львів. 2023. 119 с.

Додаткова:

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн. / за ред. С. М. Панчишина, П. І. Острроверха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Л. : Априорі, 2017. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка. – 567 с.
2. Башнянин Г. І. / Ковтун О.І., Вербова О.С., Мисловський П. Й., Шевчик Б. М., Сухий О. О. Методологічні проблеми метрологічного аналізу економічних систем: наукова школа доктора економічних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Г. І. Башнянина. Львів: ЛігаПрес, 2016.– 1097 с
3. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). Навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 688 с
4. Боденчук Л., Боденчук П., Філіпова Н. Роль економічної теорії у формуванні бізнес-права в Україні // Управління змінами та інновації. 2025. № 13. С. 7–11. DOI: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2025-13-1>
5. Економічна теорія : навчальний посібник / [Л. С. Томашик, О. О. Перепьолкіна, Б. М. Шевчик та ін.]. – Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2018. – 264 с
6. Економічна теорія : навчальний посібник / О. В. Стефанишин, М. В. Квак, М. В. Кічурчак, М. І. Терехух. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 336 с
7. Економічна теорія: політична економія: Навчальний посібник / За заг. ред. М. І. Зверякова. – Одеса: Атлант, 2014. – 338 с.
8. Ковбатюк М. В., Шевчук В. О. К 56 Економічна теорія: навч. посіб. / М. В. Ковбатюк, В. О. Шевчук. - К. : КВЦ, 2016. - 568 с.
9. Кравцов О.О. Основи економічної теорії : навч. посібник. / О. О. Кравцов. – Кривий Ріг-Prague: Oktan Print, 2023. – 355 с.
10. M.Koval, H. Skyda, H. Kryshal, A.Kozlova Accounting as an integral part of financial and economic assessment of business entities *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu.*, 2021, 162–166. URL: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2021-3/162>. **(Scopus)**.
11. Карбовська Л, Якушик І., Фещенко О., Каліна І., Козлова А. Забезпечення сталого розвитку економіки та підвищення енергетичної безпеки на основі використання ВЕД: проблеми та перспективи/ Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики, 2021, №37, с. 438-446 <https://fkd.ubs.ua/index.php/fkd/issue/view/51>

Інформаційні ресурси:

1. Національний репозитарій академічних текстів – ресурс для пошуку сучасних українських навчальних і наукових матеріалів URL: <https://nrat.ukrintei.ua>
2. НБУВ (Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського) – наукові ресурси та архів періодичних видань URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. OECD iLibrary — <https://www.oecd-ilibrary.org> - Статистика та аналітика з економічного розвитку, ринків, макроекономіки
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України — <https://www.ukrstat.gov.ua> Актуальні макроекономічні показники, звіти, статистичні бюлетені.
5. Міністерство економіки України — <https://www.me.gov.ua> Документи економічної політики, стратегії, державні програми.
6. Національний банк України — <https://bank.gov.ua> Аналітика з грошово-кредитної політики, інфляції, валютного курсу.